

Школа вихователя групи подовженого дня 1-2-х класів

V заняття

Тема: Робота з картиною. Технологія «Входження в картину»

Мета: розгляд теоретичних та практичних аспектів технології «Входження в картину», формування практичних навичок роботи з використанням інтерактивного прийому «фішбоун» та технології «Входження в картину».

Форма роботи : тренінг з використанням інтерактивного прийому «фішбоун».

Дата проведення: 03 січня 2019 року

Місце проведення: ЕНВК «ДНЗ-ЗНЗ» №9, каб. №8

Присутні: вихователі груп подовженого дня 1-2-х класів ЗЗСО міста

Черга денна

1. Технологія «Входження в картину», як один із шляхів розвитку образної пам'яті, образного мислення та уяви.
2. Розгляд теоретичних аспектів технології «Входження в картину». Три базові запитання технології.
3. Робота в малих групах: формування практичних навичок роботи за технологією «Входження в картину».

В основі технології "Входження в картину" покладена американська програма "Стратегія візуального мислення", адаптована до українських реалій

VTС була розроблена та вдосконалена протягом останніх 30 років, на основі поточних досліджень спільного засновника VTS, Abigail Housen. Абігейл і співзасновник Філіп Євенайн, які вперше розробили VTS як ефективну стратегію навчання, засновану на теорії естетичного розвитку.

Основною метою стратегії візуального мислення є загальний естетичний розвиток мислення, мовлення, комунікативності через мистецтво.

Важливою відмінністю цієї стратегії є відсутність інформації про митців, час створення. Відсутність якої-небудь додаткової інформації, крім самого твору мистецтва, змушує дитину звертатися до власного досвіду й самостійно інтерпретувати побачене. Учень емоційно переживає стан власної причетності, радість від спілкування з естетичними об'єктами. Стратегія "Входження в картину" ефективно впливає на внутрішній світ дитини, плідно розвиває емоційно-чуттєву сферу, формує загальні та естетичну культуру. Учні вчаться аргументувати та інтерпретувати версії, застосовуючи

асоціативне, евристичне, критичне мислення. вчителі відмічають, що з кожним уроком зростає кількість версій, а під час обговорення розповіді стають розгорнутими і більш аргументованими.

Учні переносять отримані навички на інші предмети. Розвиваються навички "Активного слухача", які передбачають уміння почути, зрозуміти думку або судження іншого.

Основна частина

Під час уроків із застосуванням стратегії дітям пропонується розглянути твір мистецтва, обговорити, що вони бачать і привести підтвердження тих висновків, які вони зроблять зі своїх спостережень, обходячись при цьому без спеціальної термінології і попередньою інформацією. Вони повинні з різних сторін розглянути образ і посперечатися про різні можливі трактування, а процес візуального мислення буде зміцнювати їх здатність аналізувати, висловлювати, слухати і міркувати.

Мета: навчити дітей входити у простір картини, ділити її на частини, моделювати ситуації, групувати предмети та істот, описувати сприйняття через різні органи чуттів, встановлювати різного рівня залежності між ними, розмірковувати про твори мистецтва, розвивати мислення, уяву, логічне судження та розвиток мови дитини.

Три базові запитання

Вдивіться, що ви побачили? (2-хв споглядання).

1. Що відбувається на цій картині?

- Що тут відбувається?
- Що можна сказати про це зображення?

Пам'ятайте!

Учитель має "видобувати" думки дітей. Він не говорить про картину, а заставляє питанням робити це дітей, допомагає дітям робити нові спостереження, перефразовує відповіді.

2. Що ти тут бачиш такого, що дозволяє тобі так думати?

(Версії сприймати всі, порівнювати, але не заперечувати, щоб не ображати; підсумку не робити, щоб дискусія продовжувалася, щоб знаходити нові джерела. Відповіді учнів знову перефразовувати: ви думаєте..., ви побачили..., я вірно зрозуміла..., ви спостерігаєте...)

3. Що ще відбувається на картині?

- Що ще ви тут помітили?
 - Хто може доповнити?
 - Можливо, хтось помітив те, про що ще не говорили?
- (Потрібно продовжити дискусію.)
- Що можна сказати про це зображення?

Пам'ятайте!

Потрібно намагатися залучити до обговорення усіх дітей, всім дати висловитися. Левова частка пізнання на цій стадії розвитку відбувається за рахунок вербального вираження думки (формулювання і "проговорювання" її уголос).

Пам'ятайте!

Запитання, що використовуються, з одного боку, є запитаннями "відкритого" типу, але, з іншого боку, це - достатньо "жорстко" структуровані запитання. Вони спонукають дітей приводити в дію механізм пам'яті і тренувати свою здібність згадувати і проводити асоціації. Ці запитання допомагають висловлювати те, що вони вже знають. Вони вимагають уваги і спостережливості і спонукають наводити докази своїх міркувань.

Такого роду структура або дисципліна мислення вчить дітей ефективно використовувати свої знання в тих ситуаціях, коли вони стикаються з творчими завданнями і новими проблемами.

Методи та прийоми, які використовуються при ознайомленні з картиною:

- розглядання репродукції картини чи серії картин, ілюстрацій;
- пояснення (в ході перших бесід для уточнення деталей);
- мовчазне сприймання картини;
- створення ситуації виклику (непряме запрошення дитини до самостійних дій, провокування і спонукання дітей до активності за рахунок надання їм нових можливостей);
- «входження» дітей у світ картини; виокремлення об'єктів, зображених на картині, та встановлення різного рівня залежностей між ними;
- занурення в образ людини на портреті;
- «уявна подорож» за змістом картини;
- персоніфікація неживих об'єктів;
- уявлення себе на місці конкретного героя та розповідь від його імені;
- метод адекватних емоцій, які відповідають стану зображеної людини;
- вихід за межі зображеного на картині;
- уявне обстеження картини;
- метод творчих завдань.

Дітям пропонуємо розглянути картину як подію до якої ми не належимо, а потім спробувати відчувати її як те, що відбувається тут і зараз. Наче б то по команді чарівної палички перенестися за раму картини та в водночас — за рамки стереотипів, завчених від дорослих, — до власних переживань.

Питання до картини:

1. Що відбувається на картині? Про що вона?
2. Чому ти так думаєш? (Важливо, щоб дитина аргументувала свої припущення).
3. Чи зможеш ти увійти в картину? Назви влучне місце.
4. Де і коли відбуваються події, що ти ще думаєш, що б робив, якби опинився в картині, що б змінив?
5. Чи ти доречний в картині? Особистість, зовнішність.
6. Що треба змінити в собі, щоб залишитися в картині?
7. Що ти скажеш про зовнішній вигляд героїв? Чому вони або він виглядає саме так?
8. Прислухайся. Що ти чуєш?

9. Походи по картині, якщо це можливо. Що відчуваєш?
10. Яка небезпека тебе оточує? Як від неї врятуватися?
11. Доторкнись до Які відчуття?
12. Вдихни запахи. Чим пахне? Чи легко дихати? Чому?
13. Уяви, що відбувалося раніше на картині.
14. Що на твою думку буде відбуватися пізніше.
15. Щоб ти зробив би....?
16. Чи хотів би ти бути героєм цієї картини? Мотивуй.
17. Про що на твою думку думав художник створюючи цю картину?
18. Який настрій викликає картина?
19. Що красивого зображено на цій картині?
20. Що ти хотів би змінити?
21. Чого нового ти дізнався з картини?
22. А чому міг би ти навчити героїв цієї картини чомусь новому, корисному?

Висновки

Візуальна стратегія мислення "Входження в картину" є науково-обґрунтованою освітою, яка вважає, що продумана, полегшена дискусія про мистецтво активізує трансформаційне навчання, доступне для всіх.

Отже, стратегія сприяє розвитку навичок:

- формується звичка до використання пильного спостереження як засобу збагачення і поглиблення розуміння;
- закріплюється здатність виробляти гіпотезу і аргументувати свою точку зору;
- атмосфера уроку надихає на відкритість, гнучкість і роздуми про можливі інші варіанти, а також на те, щоб переглянути свою позицію, почувши вагомий новий аргумент або глибше поміркувавши;
- розвиваються навички спілкування.

Для досягнення результату вчителю потрібно постійно імпровізувати. Потрібно намагатися залучити до обговорення всіх дітей. Не підказувати, підвести до очікуваної відповіді або ж поставити уточнювальні запитання. Не можна оцінювати — навіть схвалення може знищити атмосферу відвертості, адже діти перестануть невимушено говорити, з'явиться страх розчарувати.

Учителю необхідно підвести дітей до того, щоб вони самостійно могли зробити висновки. Обов'язково знайдуться діти, які думають не так, як інші, які зможуть узагальнити сказане. При цьому до кожної думки потрібно застосовувати перефразовування (в разі не точностей побудування речень та подій): ти думаєш..., ти побачив..., я правильно зрозумів..., ти хочеш сказати... Це важливий досвід для дитини. При цьому необхідно побудувати грамотні речення. Це позитивно впливає на розвиток мовлення дітей, адже

школяр вчиться оформлювати думки. А ще — допомагає донести думку учня до інших дітей.

Зразок. Мета техніки «входження в картину» — щоб у дітей з'явилася мотивація розмірковувати про твори мистецтва. «Входження в картину» одразу дає змогу відчувати дух картини. Дітям пропонується розглянути картину як подію та відчувати її як те, що відбувається тут і зараз. Немовби зробити крок за раму картини та одночасно — за рамки стереотипів, завчених від дорослих, — до особистого переживання. Учням не повідомляють до самого кінця уроку автора картини та її назву, щоб розбурхати уяву. Сюжет має бути близьким і зрозумілим, таким, що емоційно чіпляє. Потрібно, щоб не одразу було зрозуміло, що відбувається. Цю неоднозначність дитина сприймає як загадку.

Перше запитання: що відбувається на картині? (Але не «що бачите» чи «що зображено»). У такий простий спосіб учню пропонують замість пасивного споглядання зображення на площині зануритися в подію. Одразу ж має йти запитання: чому я так думаю? Важливо, щоб дитина аргументувала свої припущення.

Бесіда за картиною Олега Шупляка «Окриленість»

Мета: на першому етапі ознайомлення з картиною створити інтерес до живопису, до картини художника, формувати вміння уважно її розглядати, емоційно відгукуватись на її зміст.

На другому етапі ознайомлення з картиною розвивати вміння аналізувати картину, виділяти виразні засоби, формувати вміння читати

картину, мотивувати емоційно-особистісне ставлення до твору.

Спочатку треба розглянути картину: кожну деталь окремо і композицію в цілому, кольори, відтінки і тіні; перейнятися її настроєм, спробувати уявити, які звуки, запахи панують у ній, що відчуває зображений персонаж. Потім заплющити очі на кілька хвилин, уявити себе поруч із ним. А потім розплющити і охопити поглядом одразу всю картину, подивитися на неї здалека. І приховане зображення відкриється вам саме.

Вчитель: діти, перед вами картина-загадка, розгадавши яку, ви дізнаєтесь, про що мріє пташка. Подивіться на неї уважно.

- Що відбувається на картині?
- Чому ви так думаєте?
- Пам'ятаєте, як називається жанр малярства із зображенням застиглих, нерухомих предметів — композицій з квітів, овочів, фруктів, посуду тощо? Так, **натюрморт**.
- Та чи лише предмети зображені на цій картині? (так, ні)
- Що на задньому плані? (Гострі засніжені вершини... Величні й неприступні гори. Такі високі, що навіть вище хмар. Кутаються у них, мов у сизі шарфи.)

- Пригадайте, у якому жанрі мистецтва зображують природу? (Правильно, у пейзажі. Бачите, як майстерно поєднав художник ці два жанри).
- Яка пора року панує на картині? (зима, осінь, весна)
- Що вам підказало? (колір гір, неба; холодно)
- Як гадаєте, де стоїть клітка з пташкою? (Певно, десь на підвіконні чи на балконі. Сіра кам'яна поверхня видається дуже холодною. Гладенька шовкова тканина зовсім не гріє, вона схожа на замерзлий водоспад серед засніжених гір. Дивишся на цю картину і стає холодно).
- Як гадаєте, що іще робить цю картину холодною? (сніг)
- А що додало б їй тепла? (хочеться, щоб у заварничку, що справа від клітки, парувал гарячий запашний чай, але він порожній.)
- А тепер уважно розгляньте пташку в клітці.
- Яка вона? (сумна, вона замерзла)
- Що відчуває? (сум, жаль, біль)

Сидить, бідолашна, замкнена у клітці, крильця склала, дивиться на далекі гори, безкрає небо...

- Кого вона там бачить? (Вільно парить, в небі птах. І не треба йому ні магазинного корму, ні золотої клітки, бо має значно більше — свободу).

Заплющте очі. Уявіть, що ця пташка в клітці — біля вас.

- Чуєте, як тріпоче її серденько? (сильно стукотить, хвилюється)
- Як грається пір'ячком вітер? (піднімає їх, ворушить)
- Чого їй хочеться зараз? (вилетіти, потрапити на волю, бути вільною).

Художник зрозумів і відтворив у картині її мрію. Погляньте знову на картину!

- Як художник зобразив мрію пташки?

Гори перетворюються на широкі розправлені крила. Навіть видно окремі пір'їни, що чітко виділяються на тлі гір. Це пташечка у своїх мріях розпростує крила і злітає у височину. От ми й дізналися, про що вона мріє.

- Як можна здійснити мрію пташки? (випустити її з клітки),

Цю картину написав Олег Шупляк — незвичайний художник, який створює незвичайні картини зі схованими зображеннями. Вона має назву «Окриленість».

Висновок Технологією «Входження в картину» підказує дію – увійти всередину картини, перетворити на свою фантазію. Картинка може просто ожити перед очима дитини і навіть зробити її учасником події. Але не кожна дитина може зразу уявити себе учасником подій картини, її треба цьому навчити. Навичка формується на розвитку природних можливостей людини

до фантазування. За її допомогою людина вчиться швидко створювати уявні картини текстів, історичних подій, побутові, живі картини правил, правила безпеки в будь якій ситуації. Вона ніби стає співучасником тих подій, про які йдеться. Розвиток здібностей до візуалізації розширює межі пам'яті, створює безмежні можливості використання образної пам'яті, логічного судження та розвиток мови дитини. Життєздатність багато в чому забезпечується компетентністю людини, її здатністю нестандартно мислити, бадьорістю та жвавістю духу.

Список використаних джерел та посилань

1. Барб-Галль Ф. Як розмовляти з дітьми про мистецтво / пер. з франц. Софії Рябчук. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2014. – 192 с.
2. Богайчук Р.В. Талановита дитина. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009.
3. Евристична бесіда як метод пошукового навчання <https://sites.google.com/>
4. Масол Л. М., Бібік Н. М. та ін. Формування образного мислення. Методичні рекомендації вчителям з особистісного та естетичного розвитку молодших школярів за програмою «ФОМ» Нью-Йорк - Київ, 2002. - 46 с.
5. Методика використання творів образотворчого мистецтва в процесі формування творчої активності дітей <https://www.kazedu.kz/referat/106186/2>
6. Мірошникова А. Крок за рамки: як зацікавити дітей візуальним мистецтвом <https://osvitoria.media/experience/krok-za-ramky-yak-zatsikavyty-ditej-vizualnym>
7. Формування образного мислення у молодших школярів <https://petrivska-zsh.webnode.com.ua/news/opis-dosvidu/mystetstvom/>
8. Коновець С.В. Сприймання й оцінювання учнями мистецьких творів//Початкова школа. 2009.- №10
9. Конопко Олександра. Перші кроки до мистецтва//Початкова школа. 2010- №3.
10. Яценко А.В. Джерельце творчості ТРВЗ./А.В.Яценко-Х., Ранок, 2011.
11. <http://res.in.ua>
12. <http://www.castellaniartmuseum.org>
13. <https://osvitoria.media>
14. <https://vtshome.org/>
15. <https://www.ronl.ru/referaty/pedagogika/255199/>
16. https://studopedia.su/8_11598_metodika-roboti-z-didaktichnoyu-kartinoyu.html
17. <http://mydocx.ru/7-41992.html>
18. <http://ukr.coolreferat.com.ua/nuda/fragmenti-uroku-pozaklasnogo-chitannya-ta-r ozvitku-movlennya-4/main.html>

19.<https://osvitoria.media/experience/krok-za-ramky-yak-zatsikavyty-ditej-vizualnym-mystetstvom/>

20. Банк авторських розробок вчителів початкових класів, які пройшли підготовку щодо впровадження нового Державного стандарту початкової загальної освіти в ЗЗСО Запорізької області <https://drive.google.com/drive/folders/1y2ohy8lpg43Ju9RcuI90YbT780dW6iVx?usp=sharing> .

Методист: Добрева А.І.